

УДК 811.111'373.45:81'26

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/102-27>

Юлія САВІНА,

orcid.org/0009-0009-1024-0909

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри перекладу

Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»

(Дніпро, Україна) *savinajulia@ukr.net*

Ілона ПРИХОДЬКО,

orcid.org/0000-0001-5106-2218

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри германської філології та методики викладання германських мов

Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

(Запоріжжя, Україна) *ilona_prih@ukr.net*

Зоя ВОРОНОВА,

orcid.org/0000-0003-4850-7743

кандидат філологічних наук, доцент,

завідувач кафедри філології та мовних комунікацій

Дніпровського державного технічного університету

(Кам'янське, Україна) *zoia.voronoval@gmail.com*

ТРАНСФОРМАЦІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПІД ВПЛИВОМ ІНШОМОВНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У КОНТЕКСТІ ІСТОРИЧНИХ І СУЧАСНИХ МОВНИХ ПРОЦЕСІВ

У статті здійснено комплексний системний аналіз іншомовних запозичень як динамічного чинника еволюції лексичної та структурно-семантичної системи англійської мови на різних етапах її історичного розвитку. Адже кожна мова еволюціонує завдяки інтралінгвальним процесам, що відбуваються всередині неї та екстралінгвальним, серед яких запозичення займають одне із головних місць. З'ясовано соціокультурні та історичні передумови проникнення чужомовних елементів у структуру англійської мови в різні епохи. Особливу увагу приділено сучасним тенденціям ХХІ століття: цифровізації, впливу *World Englishes* та «зворотному вектору» запозичень із неєвропейських (зокрема азійських) мов (*k-pop*, *tukbang*, *emoji*).

Визначено, що поняття «запозичення» охоплює як сам процес міжмовної взаємодії, так і його результат. Класифікація запозиченого лексичного матеріалу здійснюється за критеріями типу запозичуваного матеріалу (власне запозичення та кальки), ступеня асиміляції (повністю освоєні, частково асимільовані, варваризми/екзотизми), джерела й способу проникнення (усний чи писемно-книжковий шлях), а також за функціонально-стилістичною спрямованістю (номінативні та експресивно-стилістичні).

Виокремлено провідні тенденції функціонування запозичень у глобальній англійській мові. Показано, що перетворення англійської мови на глобальну спричинило розпад її моноцентричної моделі, а запозичення в ній все рідше виконують суто номінативну функцію (назвати відсутній предмет) і все частіше – експресивно-стилістичну чи маркерну. Запозичене слово часто використовується як знак культурної обізнаності, слідування трендам чи створення певної атмосфери (так званий «культурний колорит»). Його вплив на лексико-семантичну систему англійської мови як *Global Lingua Franca* у ХХІ столітті змістився у бік азійських мов (японської, корейської, китайської) та мультикультурних варіантів *World Englishes*.

Ключові слова: запозичення, міжмовні контакти, мова-донор, асиміляція, лексико-семантична система, соціокультурний чинник, синонімічний ряд, *Global English*.

Yuliia SAVINA,

orcid.org/0009-0009-1024-0909

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Translation
Dnipro University of Technology
(Dnipro, Ukraine) savinajulia@ukr.net*

Ilona PRYKHODKO,

orcid.org/0000-0001-5106-2218

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of German Philology and Methods of Teaching German Languages
Bohdan Khmelnytskyi Melitopol State Pedagogical University
(Zaporizhzhia, Ukraine) ilona_prih@ukr.net*

Zoia VORONOVA,

orcid.org/0000-0003-4850-7743

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Head of the Philology and Language Communication Department
Dniprovsky State Technical University
(Kamianske, Ukraine) zoya.voronoval@gmail.com*

THE TRANSFORMATION OF THE ENGLISH LANGUAGE UNDER THE INFLUENCE OF FOREIGN LOANWORDS IN THE CONTEXT OF HISTORICAL AND CONTEMPORARY LINGUISTIC PROCESSES

This article presents a comprehensive, systematic analysis of foreign language borrowings as a dynamic factor in the evolution of the lexical and structural-semantic systems of the English language at various stages of its historical development. After all, every language evolves through intralinguistic processes occurring within it and extralinguistic processes, among which borrowings play a major role. The sociocultural and historical preconditions for the penetration of foreign-language elements into the structure of the English language in various eras have been identified. Particular attention is paid to contemporary trends of the 21st century: digitalization, the influence of World Englishes, and the “reverse vector” of borrowings from non-European (particularly Asian) languages (k-pop, mukbang, emoji).

It has been determined that the concept of “borrowing” encompasses both the process of interlingual interaction itself and its result. The classification of borrowed lexical material is based on criteria such as the type of material borrowed (true borrowings and calques), the degree of assimilation (fully assimilated, partially assimilated, barbarisms/exoticisms), the source and mode of entry (oral or written), as well as by functional and stylistic orientation (nominative and expressive-stylistic).

This paper identifies the leading trends in the functioning of loanwords in global English. It is shown that the transformation of English into a global language has led to the collapse of its monocentric model, and that loanwords in English increasingly rarely serve a purely nominative function (naming an absent object) and more often serve an expressive-stylistic or marker function. A loanword is often used as a sign of cultural awareness, following trends, or creating a certain atmosphere (so-called “cultural flavor”). Its influence on the lexical-semantic system of English as a Global Lingua Franca in the 21st century has shifted toward Asian languages (Japanese, Korean, Chinese) and the multicultural variants of World Englishes.

Key words: *borrowing, interlingual contact, donor language, assimilation, lexical-semantic system, sociocultural factor, synonymic series, Global English.*

Постановка проблеми. Англійська є унікальним прикладом того, як германська за своєю основою мова лексично перетворилася на фактично «германо-романський гібрид» (понад 60–70% лексики мають запозичене походження – з латини, французької, скандинавських мов тощо). Дослідження запозичень дає змогу виявити загальні закони розвитку мовних систем під зовнішнім впливом. Адже запозичення – це не лише про нову лексику. Це також про те, як чужі слова змінюють фонетичну структуру (поява нових звуків), граматику та словотвір (напри-

клад, суфікси *-able, -ism*, які стали продуктивними в англійській). Постановка цієї проблеми в науковому дискурсі виходить за межі простого констатування фактів міжмовного обміну.

Наукова проблема полягає в тому, що запозичення не є лише механічним поповненням лексичного складу мови-реципієнта новими словами. Процес асиміляції іншомовного матеріалу має системний, багаторівневий характер і спричиняє структурні зрушення на всіх рівнях мовної організації:

– У фонетико-фонологічній системі: іншомовний вплив зумовив появу нових фонем, зміну моделей наголошування та трансформацію дистрибуції звуків.

– У морфології та словотворі: чужомовні елементи не лише підпорядковувалися англійській флексійній системі, а й самі ставали продуктивними словотворчими засобами. Запозичені з французької та латини суфікси (*-able, -ism, -ize, -ity*) та префікси (*re-, dis-, anti-*) втратили свій виключно іншомовний статус і почали вільно поєднуватися з питомими германськими коренями (наприклад, *readable, washable, womanism*).

– У лексичній семантиці та стилістиці: масовий приплив чужомовних слів спричинив перебудову семантичної структури питомої лексики, зумовив звуження значень англосаксонських слів та сприяв формуванню унікальних для англійської мови стилістично диференційованих синонімічних рядів (*германське – французьке – латинське*).

Без аналізу кожного з цих рівнів неможливо зрозуміти, як іншомовні слова змінювали англійську мову на різних етапах її історичного розвитку.

Аналіз досліджень. У зарубіжній лінгвістиці фундаментальні дослідження Ф. Дуркіна (P. Durkin), М. Касекевича (M. Kaunisto) та представників корпусної лінгвістики зосереджені на вивченні динаміки запозичень за допомогою цифрових корпусів (COCA, BNC, GloWbE). Зарубіжні науковці доводять, що в добу глобалізації та цифровізації швидкість асиміляції іншомовних слів зросла, а основними джерелами збагачення сучасної англійської мови стали мови Азії та регіональні варіанти Global Englishes.

У вітчизняному мовознавстві зазначена проблематика перебуває в центрі уваги наукових шкіл Ю. Зацного, В. Карабана, а також у працях сучасних дослідників неології та історії мови – І. Козубай, У. Шемет, Л. Підкуймухи, В. Федик тощо. Українські науковці аналізують запозичення не лише в історичній ретроспективі, а й досліджують новітні структурно-семантичні, граматичні та функціональні трансформації, яких зазнає лексична система англійської мови під впливом глобальних соціокультурних змін.

Мета нашого дослідження – здійснити комплексний системний аналіз іншомовних запозичень як динамічного чинника еволюції лексичної та структурно-семантичної системи англійської мови на різних етапах її історичного розвитку. Для досягнення поставленої мети необхідно з'ясувати соціокультурні та історичні передумови проникнення чужомовних елементів у структуру англійської мови в різні епохи; дослідити рівні та меха-

нізми адаптації запозичених слів (фонетичну, граматичну, семантичну та графічну асиміляцію) у системі англійської мови та оцінити вплив запозичень на лексико-семантичну систему англійської мови (утворення синонімічних рядів, зміна значення питомих слів, поповнення терміносистем).

Виклад основного матеріалу. Кожна мова еволюціонує завдяки інтралінгвальним процесам, що відбуваються всередині неї та екстралінгвальним, серед яких запозичення займають одне із головних місць. Саме вони стають відображенням соціокультурних, політичних та економічних трансформацій суспільства і через це розглядаються багатьма дослідниками на соціолінгвістичному, структурно-типологічному та функціонально-семантичному рівнях. Розглянемо кожен із них окремо.

Фундамент соціолінгвістичного підходу до аналізу мовної взаємодії склали праці У. Вайнрайха та Е. Гаугена. Зокрема, У. Вайнрайх у своїй праці «Мови в контакті» обґрунтував, що міжмовна взаємодія відбувається не абстрактно між системами, а безпосередньо у свідомості носіїв мови (білінгвів), де результатом такого контакту стає інтерференція (Weinreich, 1968). Розвиваючи цю думку, Е. Гауген запропонував класифікацію запозичень, розмежувавши пряме запозичення матеріалу (форм і значень) та калькування (субституцію) (Haugen, 1950). Для англійської мови запропонована класифікація стала поясненням того, чому, скажімо, у так званий нормандський період масовими були запозичення з французької мови.

У межах структурно-типологічного напрямку С. Томсон та Т. Кауфман переконували, що частота міжмовних запозичень, залежить від інтенсивності міжмовного контакту (Thomason, Kaufman, 1988). Узагальнюючи їх теорію можна стверджувати, що скандинавська лексика (зокрема займенників *they / them / their*) потрапила в англійську через найвищий рівень мовної інтеграції.

З функціонально-семантичної точки зору запозичення аналізуються через призму їхнього впливу на внутрішньосистемну організацію лексики. О. Єсперсен у своїх працях з історії англійської мови класифікував причини запозичень на прагматичну потребу (назвати новий предмет) та соціокультурний престиж (Jespersen, 1982). Дослідження С. Ульманна показали, що надходження іншомовного лексичного матеріалу не призводить до простого дублювання значень, а спричиняє стилістичну диференціацію та формування тривірневих синонімічних рядів (питоме англосаксонське – французьке – латинське) (Ullmann, 1972). Таким чином, міжмовні контакти та запо-

зичення є активними і беззаперечними чинниками саморозвитку та адаптації мовних систем.

Центральною категорією теорії мовних контактів є поняття «запозичення», яке в науковому дискурсі трактується двояко: і як процес переміщення мовного елемента з однієї мовної системи в іншу, і як результат цього процесу – безпосередньо запозичена одиниця. У класичній лінгвістиці запозичення традиційно визначають як звернення носіїв однієї мови до матеріалу іншої мови для вираження відповідних значень або реалізації певних комунікативних потреб. Сучасна лінгвістична парадигма розширює це поняття, розглядаючи запозичення як складний дискретний процес елементної та системної адаптації іншомовного фактора у структурі мови-реципієнта.

У лінгвістиці іншомовний лексичний матеріал класифікується за такими основними критеріями:

1. За типом запозичуваного матеріалу (класифікація Е. Гаугена):

– *власне запозичення (loanwords)*, коли повністю зберігається фонетика, морфологія і лексичне значення іншомовного слова (фр. *bouquet*, нім. *waltz*);

– *кальки та напівкальки (loanshifts / loandistortions)*: запозичення значення або структури чужомовного слова без прямого перенесення його звукової форми, що реалізується шляхом буквального перекладу морфем засобами мови-реципієнта (наприклад, лат. *conscientia* → давньоангл. *inwit* → сучасне *conscience*).

2. За ступенем та характером асиміляції:

– *цілком асимільовані запозичення*, які складно відрізнити від власне англійських слів (скандинавські *take, sky, call*);

– *частково асимільовані запозичення*, котрі можна ідентифікувати з іншомовними лексемами на рівні графіки, фонетики чи морфології (латинські чи грецькі форми множини: *criterion / criteria, datum / data*);

– *варваризми та екзотизми*: лексичні одиниці, що використовуються для позначення специфічних національно-культурних реалій і знаходяться на периферії лексичної системи, зберігаючи свій іншомовний вигляд (наприклад, *samurai, feng shui*).

3. За функціонально-стилістичною та семантичною спрямованістю:

– *номінативні (необхідні) запозичення*: заповнюють лакуни в лексичній системі, позначаючи нові предмети, поняття чи явища, які раніше були відсутні в культурі мови-реципієнта;

– *експресивно-стилістичні (престижні) запозичення*: дублюють вже існуючі в мові поняття задля створення стилістичних нюансів, вираження соціального статусу або дотримання вимог мовної моди

(наприклад, функціонування французької лексики в англійському судочинстві та світському житті).

Динаміка лексичного збагачення англійської мови є безпосереднім відображенням бурхливої історії Британських островів. В історії розвитку англійської мови Г. Світ (Н. Sweet, 2014), розмежувавши давньо-, середньо- та новоанглійський етапи. Надалі цей хронологічний каркас був деталізований у фундаментальних працях О. Єсперсена (О. Jespersen, 1982), а також А. Бау та Т. Кабла (Baugh, Cable, 2013), які довели, що кожна масштабна геополітична, релігійна чи культурна трансформація супроводжувалася зміною мовної ситуації, залученням нових мов-донорів та перебудовою лексико-семантичної системи англійської мови.

У розвитку запозичень як чинника еволюції англійської мови дослідники виокремлюють чотири основні історичні етапи:

1. Давньоанглійський період (Old English, V–XI ст.). Тут визначальним є континентальний та ранньохристиянський вплив (латина) та скандинавська експансія. Масове прийняття християнства починаючи з VI ст. (місія Святого Августина 597 р.) створило соціокультурні передумови для запозичення латинської релігійної, освітньої та побутової лексики (*church, bishop, monk, school, paper, candle*). А поява вікінгів у IX–X ст. спровокувала появу двомовності та легітимізувала вживання лексем *sky, leg, skin, window* і фундаментальних граматичних та функціональних елементів – дієслова *take*, займенників *they / them / their*, прийменників та сполучників.

2. Середньоанглійський період (Middle English, XI–XV ст.). В Англії сформувалася специфічна тримовна соціолінгвістична ситуація (диглосія / триглосія): латина залишалася мовою богослужіння, богослов'я та офіційного діловодства; англо-нормандський діалект французької мови став мовою монарха, аристократії, судочинства, військової еліти та освіти; а давньоанглійські діалекти опинилися в статусі «безписемного» засобу спілкування нижчих верств населення (селян та міських ремісників).

Відновлення англійської мови в офіційних сферах у XIV ст. (зокрема прийняття «Акту про судові засідання» 1362 р., який зобов'язав вести судочинство англійською) відбулося вже на основі суттєво трансформованого словника. В англійську мову було запозичено понад 10 000 французьких слів.

Лексичні пласти та приклади:

– *Державне управління та юриспруденція*: parliament, government, crown, sovereign, court, judge, jury, crime, attorney (на протипагу питомим англосаксонським *king, queen, lord*).

– *Військова справа*: army, battle, soldier, enemy, siege, officer.

– *Соціокультурні дублети (феномен Гаугена / Есперсена)*: Чіткий класовий розрив зафіксовано у назвах тварин та їхнього м'яса. Свійські тварини, якими опікувалися англосаксонські селяни, зберегли германські назви (*swine/pig, cow/ox, sheep, calf*), тоді як готові страви, що подавалися до столу нормандської знаті, отримали французькі назви (*pork, beef, mutton, veal*).

– *Сфера моди, побуту та мистецтва*: fashion, dress, costume, dinner, feast, paint, music.

3. Ранньомовноанглійський період (Early Modern English, XV–XVII ст.).

Активний розвиток торгівлі та книгодрукування спричинив так званий «лексичний голод» (*inkhorn terms* / «чорнильні слова») – брак абстрактних, філософських та наукових понять в англійському словнику. Щоб справитися із проблемою, використовувалися:

– *класичні запозичення греко-латинізмів*: atmosphere, atom, Data, crisis, Status, concept, Skeleton, System, Theory, Anonymous;

– *італійські запозичення (через розквіт мистецтва, музики та архітектури)*: balcony, Sonnet, stanza, opera, studio, fresco, Concerto;

– *іспанські та португальські запозичення (морська торгівля та колоніальні контакти)*: cargo, Banana, Armada, embargo, Negro, potato, Tobacco.

4. Новоанглійський період (Modern English, XVIII ст. – сьогодні). Епоха розпочинається з промислової революції в Британії та активного розгортання Британської імперії, яка на піку свого розвитку охоплювала чверть земної суші. У XX–XXI століттях центр економічного, наукового та медійного впливу змістився до США, що в поєднанні з появою інтернету, глобалізацією та поширенням масової культури остаточно закріпило за англійською мовою статус глобальної мови спілкування (*Global Lingua Franca*). Суттєвими тут є запозичення з європейських мов (XIX–XX ст.): з німецької (наука та філософія) – kindergarten, Doppelgänger, Wanderlust, Angst, Poltergeist; з французької – Chef, Ballet, Chauvinism, Renaissance, Café та інші.

На сучасному етапі глобалізація та цифровізація спостерігається масове проникнення азійських екзотизмів через нові медіа, політику, економіку та мультикультурну комунікацію.

Адаптація запозиченого слова – це процес його поступового пристосування до норм англійської мови. У лінгвістиці традиційно виокремлюють чотири основні рівні асиміляції:

– **Графічна адаптація** – пристосування іншомовного слова до орфографічної системи

англійської мови. Наприклад, заміна латинського суфікса *-itatem* на *-ity*: lat. *realitas* → eng. *reality*.

– **Фонетична адаптація** – заміна невластивих англійській мові звуків або наголосів відповідними фонологічними елементами. Наприклад, французькі слова, які в мові-джерелі мають наголос на останньому складі (*café, garage*), в англійській мові під впливом германської тенденції поступово переміщують наголос на перший або перші склади.

– **Морфологічна (граматична) адаптація** – набуття запозиченим словом граматичних категорій мови-реципієнта. Іншомовні іменники отримують англійські флексії множини (*-s*), а дієслова – стандартні часові форми (*-ed*). Ступінь граматичної асиміляції вважається повним, коли запозичення починає брати участь у словотворі за допомогою питомих суфіксів та префіксів (наприклад, запозичене з французької *use* → *useful, useless, user*).

– **Семантична адаптація** – зміна значення вого обсягу запозиченого слова. У процесі переходу слово рідко зберігає всю свою початкову полісемію: воно може або звужувати своє значення (наприклад, латинське *paganus* означало «сільський житель», а в англійській звузилося до «поганин / язичник»), або розширювати його, набуваючи нових переносних значень у мові-приймачі.

Загалом, запозичення іншомовних слів у англійську мову призвело до:

– **утворення стилістично диференційованих синонімічних рядів: питомо германських (розмовних / нейтральних) – ask / time / rise; французьких (офіційних / літературних) – question / age / mount; латинських / грецьких (книжкових / наукових) – interrogate / epoch / ascend тощо;**

– **зміни значення та стилістичне зсунення питомих слів**, адже приплив запозичень не просто додавав нові слова, а «витісняв» або перерозподіляв значення англосаксонських слів. Часто питоме слово втрачало своє загальне значення і ставало вузькоспеціалізованим або розмовним. Наприклад, давньоанглійське слово *dēor* означало будь-яку «звірину/тварину», але після запозичення французького *beast* та латинського *animal*, питоме *deer* звузилося до значення «олень»;

– **формування та поповнення терміносистем**. Маємо на увазі греко-латинські науково-медичної морфеми (*cardiology, neurology*), юридичну (*jurisdiction, defendant*) та суспільно-політичну (*democracy, constitution*) термінологію тощо.

Сучасний етап еволюції англійської мови характеризується її функціонуванням у статусі глобального засобу спілкування (*Global English / Global*

Englishes). Якщо в минулі історичні епохи запозичення відбувалися переважно внаслідок безпосередніх територіальних завоювань чи релігійно-книжкового впливу, то в ХХІ столітті основними екстралінгвальними чинниками є глобалізація, цифровізація суспільства, розвиток інтернету, масова культура та процес мультикультуралізації.

Аналіз сучасного мовного дискурсу дозволяє виокремити декілька провідних тенденцій функціонування запозичень у глобальній англійській мові:

1. «Зворотний вектор» та культурна плюралізація джерел. Англійська мова сьогодні активно функціонує як відкрита система, що вбирає лексику з азійських, східних та африканських мов через популярність медіакультури, гастрономії та цифрових технологій. Наприклад:

– з японської мови: **emoji** (етимологічно: *e* «картинка» + *moji* «знак»), **tsunami**, **origami**, **sushi**, **anime**, **otaku**;

– з корейської мови (феномен *Hallyu* / *Корейської хвилі*): **k-pop**, **mukbang** (трансляція поїдання їжі), **chaebol**, **kimchi**, **won**;

– з китайської мови: **feng shui**, **kowtow**, **dim sum**, **tai chi**.

2. Вплив регіональних варіантів англійської мови (World Englishes). Перетворення англійської мови на глобальну спричинило розпад її моноцентричної моделі. Утворення національних варіантів (*Indian English*, *Nigerian English*, *Singaporean English* тощо) призводить до того, що запозичення з місцевих автохтонних мов спочатку входять у регіональний варіант, а згодом – через ЗМІ та літературу – стають надбанням глобальної англійської. Приклади:

– з індійських мов (через *Indian English*): **pyjamas**, **avatar**, **jungle**, **pukka** (у значенні «справжній, першокласний»), **masala**;

– з африканських мов: **ubuntu** (філософія гуманізму та взаємозв'язку), **safari**, **zombie**.

3. Роль у стилістичному урізноманітненні та експресивності. У сучасній англійській мові запозичення все рідше виконують суто номінативну функцію (назвати відсутній предмет) і все частіше – експресивно-стилістичну чи маркерну. Запозичене слово часто використовується як знак культурної обізнаності, слідування трендам чи

створення певної атмосфери (так званий «культурний колорит»).

Висновки. У результаті проведеного дослідження відповідно до визначеної мети та поставлених завдань було досягнуто таких наукових результатів. Здійснено теоретичний огляд лінгвістичних підходів та висвітлено сутність поняття «запозичення». Доведено, що міжмовні контакти вивчаються крізь призму соціолінгвістичного, структурно-типологічного та функціонально-семантичного підходів. Визначено, що «запозичення» постає як складний дискретний процес елементної та системної адаптації іноземного матеріалу в мові-реципієнту, а його класифікація охоплює критерії за типом матеріалу (власне запозичення, кальки), ступенем асиміляції (освоєні, частково асимільовані, варваризми) та способом проникнення (усний чи писемний).

Проаналізовано особливості та джерела запозичень за історичними етапами: На основі хронології Г. Світа, А. Бау та Т. Кабла встановлено специфіку мов-донорів для кожного періоду: давньоанглійського (латина, давньоскандинавська мова); середньоанглійського (понад 10 000 франко-нормандських запозичень); ранньомовноанглійського (масовий пласт греко-латинської термінології та запозичення Доби великих географічних відкриттів із романських мов); новоанглійського (колоніальні запозичення та новітній приплив екзотизмів із неєвропейських мов). Висвітлено соціокультурні та історичні передумови міжмовних контактів, а також досліджено рівні та механізми адаптації запозичених слів: З'ясовано, що асиміляція запозичень відбувається комплексно на графічному (пристосування орфографії), фонетичному (зміна наголосу й підпорядкування звуковій системі), морфологічному (набуття флексій та залучення до словотвору) та семантичному (звуження або розширення значення) рівнях.

Оцінено вплив запозичень на лексико-семантичну систему англійської мови. Встановлено, що в ХХІ столітті в умовах цифровізації та функціонування англійської мови як *Global Lingua Franca* вектор запозичень змістився у бік азійських мов (японської, корейської, китайської) та мультикультурних варіантів *World Englishes*.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зацний Ю. Інновації у лексиці англійської мови початку ХХІ століття: англо-український словник. Запоріжжя: ЗНУ, 2008. 328 с.
2. Зацний Ю., Зацний Г. Сучасний англо-український словник неологізмів та інновацій. Запоріжжя: ЗНУ, 2020. 412 с.
3. Карабан В. Переклад англійської наукової та технічної літератури. Граматичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі. Вінниця: Нова Книга, 2004. 576 с.
4. Козубай І., Шемет У. Сучасні тенденції розвитку англійської мовної системи. Актуальні питання гуманітарних наук. 2022. Вип. 50. С. 184–189. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/50-29>

5. Підкуймуха Л. Лексичні запозичення в англійській мові. Компаративні дослідження слов'янських мов та літератур. 2013. Вип. 22. С. 139–149.
6. Федік В. Запозичення як засіб збагачення словникового складу англійської мови. Актуальні питання гуманітарних наук. 2022. Вип. 56(3). С. 117–121. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/56-3-18>
7. Baugh A., Cable T. *History of the English Language*. 6th ed. London: Routledge, 2013. 448 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780203068625>
8. Durkin P. Tracking Loanwords and Neologisms in the Oxford English Dictionary: Digital Approaches to Lexical History. *International Journal of Lexicography*. 2021. Vol. 34(2). P. 145–168. DOI: <https://doi.org/10.1093/ijl/ecab003>
9. Haugen E. Analysis of Linguistic Borrowing. *Language*. 1950. Vol. 26. P. 210–231. DOI: <https://doi.org/10.2307/410058>
10. Jespersen O. *Growth and Structure of the English Language*. 10th ed. Chicago: University of Chicago Press, 1982. 270 p.
11. Kaunisto M. Lexical Innovations and Borrowings in Contemporary English: A Corpus-Based Study. *English Language and Linguistics*. 2022. Vol. 26(3). P. 511–534. DOI: <https://doi.org/10.1017/S136067432200008X>
12. Sweet H. *New English Grammar, Logical and Historical. Part 1: Introduction, Phonology, and Accidence*. Oxford: Clarendon Press, 2014. 520 p.
13. Thomason S., Kaufman T. *Language Contact, Creolization, and Genetic Linguistics*. Berkeley: University of California Press, 1988. 428 p.
14. Ullmann S. *Semantics: An Introduction to the Science of Meaning*. Oxford: Basil Blackwell, 1972. 278 p.
15. Weinreich U. *Languages in Contact: Findings and Problems*. The Hague: Mouton, 1968. 148 p. DOI: <https://doi.org/10.1515/9783111583600>

REFERENCES

1. Zatsnii Yu. (2008) Innovatsii u leksytsi anhliiskoi movy pochatku XXI stolittia: anhlo-ukrainskyi slovnyk. [Innovations in English Vocabulary in the Early 21st Century: An English-Ukrainian Dictionary] *Zaporizhzhia: ZNU*. 328 p. [in Ukrainian].
2. Zatsnyi Yu., Zatsnyi H. (2020) Suchasnyi anhlo-ukrainskyi slovnyk neolohizmiv ta innovatsii. [Modern English-Ukrainian Dictionary of Neologisms and Innovations] *Zaporizhzhia: ZNU*. 412 p. [in Ukrainian].
3. Karaban V. (2004) *Pereklad anhliiskoi naukovoї ta tekhnichnoi literatury. Hramatychni, terminolohichni ta zhanrovo-stylistychni trudnoshchi*. [Translation of English Scientific and Technical Literature: Grammatical, Terminological and Genre-Stylistic Challenges] *Vinnytsia: Nova Knyha*. 576 p. [in Ukrainian].
4. Kozubai I., Shemet U. (2022) Suchasni tendentsii rozvytku anhliiskoi movnoi systemy. [Current Trends in the Development of the English Language System] *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 50. 184–189. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/50-29> [in Ukrainian].
5. Pidkuimukha L. (2013) Leksychni zapozychennia v anhliiskii movi. [Lexical Borrowings in the English Language] *Komparatyvni doslidzhennia slovianskykh mov ta literatur*, 22. 139–149. [in Ukrainian].
6. Fedik V. (2022) Zapozychennia yak zasib zbahachennia slovnykovoho skladu anhliiskoi movy. [Borrowing as a Means of Enriching the English Vocabulary] *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 56(3). 117–121. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/56-3-18> [in Ukrainian].
7. Baugh A., Cable T. (2013) *History of the English Language*. 6th ed. London: Routledge. 448 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780203068625>.
8. Durkin P. (2021) Tracking Loanwords and Neologisms in the Oxford English Dictionary: Digital Approaches to Lexical History. *International Journal of Lexicography*, 34(2). 145–168. DOI: <https://doi.org/10.1093/ijl/ecab003>.
9. Haugen E. (1950) Analysis of Linguistic Borrowing. *Language*, 26. 210–231. DOI: <https://doi.org/10.2307/410058>.
10. Jespersen O. (1982) *Growth and Structure of the English Language*. 10th ed. Chicago: University of Chicago Press. 270 p.
11. Kaunisto M. (2022) Lexical Innovations and Borrowings in Contemporary English: A Corpus-Based Study. *English Language and Linguistics*, 26(3). 511–534. DOI: <https://doi.org/10.1017/S136067432200008X>.
12. Sweet H. (2014) *New English Grammar, Logical and Historical. Part 1: Introduction, Phonology, and Accidence*. Oxford: Clarendon Press. 520 p.
13. Thomason S., Kaufman T. (1988) *Language Contact, Creolization, and Genetic Linguistics*. Berkeley: University of California Press. 428 p.
14. Ullmann S. (1972) *Semantics: An Introduction to the Science of Meaning*. Oxford: Basil Blackwell. 278 p.
15. Weinreich U. (1968) *Languages in Contact: Findings and Problems*. The Hague: Mouton. 148 p. DOI: <https://doi.org/10.1515/9783111583600>.

Дата першого надходження статті до видання: 03.08.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 07.09.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 25.09.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

